

Спецификации

**на изпита за определяне нивото на владеене на руски език
за Министерството на отбраната на Република България
в съответствие със стандартизационно споразумение на НАТО
STANAG 6001
(второ редактирано издание)**

СЪДЪРЖАНИЕ

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ	3
ЦЕЛ НА ИЗПИТА	3
ОБЛАСТ НА ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЕЗИКА	3
ТЕМИ	3
ЗА КОГО Е ПРЕДНАЗНАЧЕН ИЗПИТЪТ	3
ОПИСАНИЕ НА ИЗПИТА ЗА НИВА ЕДНО – ТРИ	4
1. КОМПОНЕНТ ЧЕТЕНЕ	4
2. КОМПОНЕНТ СЛУШАНЕ	7
3. КОМПОНЕНТ ПИСАНЕ	9
4. КОМПОНЕНТ ГОВОРЕНЕ	13

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Българските спецификации на изпита по руски език (второ редактирано издание) и разработваните варианти за изпита по руски език съгласно стандартизационно споразумение на НАТО STANAG 6001 са в пълно съответствие с основните теоретични принципи за съставяне на тестове и с описанието на езиковите нива в стандартизационно споразумение на НАТО STANAG 6001 (Вариант 5).
2. Българските варианти на изпита по руски език съгласно стандартизационно споразумение на НАТО STANAG 6001 оценяват езиковите знания и умения, а не професионалните, като за всички нива се проверяват четирите езикови умения четене, слушане, писане и говорене.
3. Изпитът за определяне на нивото на владеене на руски език съгласно стандартизационно споразумение на НАТО STANAG 6001 в Република България е **общ за нива едно, две и три**.
4. Кандидатите имат право да се явят на изпит, както в две последователни сесии, така и в рамките на една и съща сесия за две последователни нива (при успешно издържан изпит за по-ниското ниво).
5. На явилите се на изпита се издава удостоверение за ниво на владеене на руски език съгласно стандартизационно споразумение на НАТО STANAG 6001, като езиковите умения са изписани в следния ред: „слушане“, „говорене“, „четене“, „писане“ и нивата могат да бъдат: 0, 0+, 1, 1+, 2, 2+ и 3. Постигането на дадено ниво предполага владеене на всички предходни по-ниски нива.
6. Кандидатите имат право да се явят на поправителен частичен изпит (до две умения) в рамките на следващата изпитна сесия за определянето на нивото на владеене на чужд език съгласно стандартизационно споразумение на НАТО STANAG 6001.

ЦЕЛ НА ИЗПИТА

Пълноправното членство на страната ни в НАТО и участието на Българската армия в многонационални учения, операции и мисии предполага високо ниво на езикова компетентност. Целта на изпита е да установи степента на общото владеене на руски език, без това да е обвързано с определена програма за езиково обучение. Оценява се до каква степен кандидатът умее да ползва пълноценно руски език в ежедневни ситуации и в професионална среда.

ОБЛАСТ НА ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЕЗИКА

За нива 1 – 3 областта най-общо се определя, като „общ руски език“ и „руски език за професионални цели“, което означава използване на езика при всекидневно общуване и в общ военен контекст.

ТЕМИ

Темите за изпита за нива 1 – 2 могат да бъдат от личната и обществената сфера, свързани с ежедневието: храна, настаняване, транспорт, описание на обект, свободно време, основни пространствени указания и прости работни инструкции. За ниво 3 могат да се включват въпроси от професионалната сфера, от военен, научно-популярен и обществено-политически характер от сферата на: политика, сигурност, икономика, околна среда, наука и техника, културен и социален живот, физическа, политическа, икономическа география, история и др.

ОПИСАНИЕ НА ИЗПИТА ЗА НИВА ЕДНО – ТРИ

Изпитът се състои от четири компонента, чрез които се проверяват четирите езикови умения. Времетраенето на всеки компонент от изпита е както следва:

Четене	120 минути
Слушане	45 минути
Писане	120 минути
Говорене	30 минути

Всяко умение се оценява отделно и независимо от останалите умения.

КОМПОНЕНТ „ЧЕТЕНЕ“

ИЗПИТВАНИ ЕЗИКОВИ ПОДУМЕНИЯ

В този компонент се оценява умението да се разпознават и разбират текстове за четене с различни комуникативни цели. Кандидатът трябва, в условията на ограничено време, да демонстрира умение за цялостно разбиране на текста, за намиране на конкретна информация, за разпознаване на основна идея и подкрепящи факти, да достига до изводи и заключения въз основа на прочетен текст, както и да познава средствата и начините за организация на текста.

В компонента се проверяват подумения, като:

- откриване на конкретна информация;
- разбиране на основна идея на даден текст;
- разбиране на пряко значение;
- разбиране на косвено значение;
- разбиране на текст в неговата цялост и организираност;
- разбиране и формиране на изводи;
- разпознаване на емоционални нюанси;
- разбиране на изразени в текста хипотези;
- разпознаване на гледната точка на автора;
- разбиране на най-разпространените културни препратки за страни, в които руският е официален език;
- разпознаване на различни стилистични нюанси.

ОПИСАНИЕ НА НИВАТА НА ВЛАДЕЕНЕ НА УМЕНИЕТО „ЧЕТЕНЕ“

0 – липса на практически умения	Кандидатът няма практически езикови умения за четене с разбиране. При четене разбира с голямо затруднение само отделни цифри, думи и фрази, имена на хора и населени места.
0+ – наизустени фрази	Кандидатът разбира отделни думи и фрази, числа, имена на хора, места, улици и магазини. Разбира заучени или често срещани фрази, но не може да разбира цели изречения.
1 – елементарно, умения за оцеляване в чуждоезикова среда	Кандидатът демонстрира достатъчно разбиране при четене на лесни и кратки текстове, свързани с основни ежедневни и работни ситуации, като кратки бележки, обяви, опростени описания на хора, места, предмети, прости указателни табели и знаци. Разбира общия смисъл на несложен текст и някои конкретни детайли.
1+ – елементарно умения за оцеляване в чуждоезикова среда+	Кандидатът разбира лесни и кратки автентични или редактирани материали, свързани с основни ежедневни и работни ситуации, като обяви и кратки биографични факти. Изпитва затруднения при разбирането на по-дълги фактологични текстове, включващи подробно описание на хора, места и предмети, както и разкази за настоящи, минали и бъдещи събития.
2 – функционално	Кандидатът разбира автентични или редактирани материали на познати, често срещани теми. Може да разбира недвусмислени фактологични текстове, включващи подробно описание на хора, места и предмети, както и разкази за настоящи, минали и бъдещи събития. Разбира конкретна информация, определя основни идеи и умее да прави ограничени изводи и заключения. Разпознава основните средства за организация на текста. Понякога успява да се досети за значението на непознати думи от несложен контекст и да определи основната тема на по-сложен текст. Познава често използвани думи и фрази в контекста на служебното ежедневие.
2+ – функционално+	Кандидатът разбира по-сложни автентични текстове както на обща, така и на професионална тематика. Разбира разнообразна лексика не само по конкретни, но и по абстрактни теми от автентични информационни и периодични издания, лична и

	професионална кореспонденция. Лесно разграничава основната идея от детайлите, извлича изводи от текстове на непозната тематика.
3 – професионално	Кандидатът демонстрира много добро разбиране на автентични текстове както на обща, така и на професионална тематика. Проследява връзките в текста, аргументацията на мнения и хипотези, прави изводи и заключения. Разбира богата и разнообразна лексика, включваща често срещани идиоми, както и сложни граматични структури, демонстрира разбиране на абстрактни понятия в текста и разпознава различните стилове на речта. Разпознава отношението на автора по темата, умее да „чете между редовете“. Разбира представяне и обосноваване на официална политика.
ВИДОВЕ ЗАДАЧИ	избор на един от 4 варианта за отговор
БРОЙ ВЪПРОСИ	до 60 въпроса
ВРЕМЕ	120 минути
ВИДОВЕ ТЕКСТОВЕ	Компонентът „Четене“ се състои от текстове с различна дължина и градирана сложност. Всички текстове са от автентични източници и се редактират при необходимост. Текстове могат да бъдат взети от: указателни табели и знаци, брошури с информация и пътеводители, вестници, списания и електронни медии, доклади, разкази, ръководства, енциклопедии, анализи, лекции, брифинги и съобщения от областта политиката, икономиката, културата, науката и технологиите, както и от военната сфера.
ДЪЛЖИНА НА ТЕКСТОВЕТЕ	Общият брой на думите във всички текстове от компонента четене за нива 1– 3 е до 2500 думи.
ИНСТРУКЦИИ	Преди започване на умението „четене“ на кандидатите се дават подробни устни инструкции на български език. Условието към всяка задача са на руски език. Те ориентират кандидатите относно текста към съответната задача.
СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	Всеки верен отговор носи една точка. Ниво, изразено в цяло число (1, 2 или 3), се постига, ако кандидатът е отговорил правилно на най-малко 70% от въпросите. Междинно (плюс) ниво се дава при най-малко 50% правилни отговори от следващото ниво. Ниво се постига само ако са потвърдени всички по-ниски нива. Например, ниво 3 се дава,

	ако кандидатът има минимум 70% правилни отговори за ниво 1, минимум 70% правилни отговори за ниво 2 и минимум 70% правилни отговори за ниво 3.
--	--

КОМПОНЕНТ „СЛУШАНЕ“

ИЗПИТВАНИ ЕЗИКОВИ ПОДУМЕНИЯ

В този компонент се оценява умението да се слуша реч в реално време и с различни акценти, като се изпълняват поставените конкретни задачи, свързани с откриване или интерпретиране на чутата информация относно различни ситуации, участници и цели, както и умението да се разпознават същностни елементи на текста – например основни идеи, второстепенни идеи, обобщения.

В компонента се проверяват подумения като:

- разбиране на конкретна информация;
- разбиране на подробна информация;
- разбиране на основната идея;
- достигане до изводи и заключения;
- разбиране на конкретни и абстрактни идеи;
- разбиране на изказани в текста хипотези;
- разпознаване мнението/отношението на говорещия към дадена тема;
- разпознаване на емоционални нюанси;
- разпознаване на разнообразни стилове и съобразени с различна аудитория реч и тон.

ОПИСАНИЕ НА НИВАТА НА ВЛАДЕЕНЕ НА УМЕНИЕТО „СЛУШАНЕ“

0 – липса на практически умения	Кандидатът няма практически умения за разбиране при общуване. Разбирането е трудно и сведено до отделни думи и/или кратки наизустени фрази.
0+ – наизустени фрази	Кандидатът разбира отделни думи и/или кратки често срещани фрази и изречения, необходими за оцеляване в чуждоезикова среда. Има нужда от повторение и паузи, както и от опростяване на езика.
1 – елементарно, умения за оцеляване в чуждоезикова среда	Кандидатът разбира най-често срещаните фрази и кратки прости изречения, необходими за оцеляване в чуждоезикова среда. Това включва основни форми за изразяване на учтивост и най-често използвани езикови средства за общуване във всекидневни ситуации (свързани с транспорт, настаняване, пазаруване, кратко упътване, инструкции и др.) при недвусмислен контекст. Уменията са достатъчни за разбиране на пряко

	значение, прости въпроси и отговори, както и кратки разговори. Кандидатът познава основните свързващи думи.
1+ – елементарно, умения за оцеляване в чуждоезиковата среда +	Кандидатът разбира кратки текстове на ежедневна служебна и социална тематика. Разбира не само диалози, базиращи се на кратки въпроси и отговори, но също така и по-дълги разговори на конкретна тематика. Показва ограничения в разбирането на текстове, отнасящи се до описания на хора, места и предмети, разкази за минали, настоящи и бъдещи събития.
2 – функционално	Кандидатът разбира текстове (монолози и диалози) за ежедневни служебни и социални нужди. Разбира същността на текстове от позната област, проследява основните моменти на дискусия или реч в професионалната си област, разграничава основната идея от детайлите, разбира конкретна информация и прави елементарни изводи. Умее да разбира текстове на различни конкретни теми, отнасящи се до личността, семейството, обществото и работата, описания на хора, места и предмети, разкази за минали, настоящи и бъдещи събития. Познава свързващите думи и фрази, характерни за организацията на по-дълъг текст. Рядко разбира правилно думи или фрази, чути при неблагоприятни условия, като например съпровождащ шум, звукови смущения или бърза реч.
2+ – функционално+	Кандидатът разбира разговорна реч на ежедневни, социални и общи професионални теми. Разбира не само текстове на различни конкретни теми, отнасящи се до описания и разкази за минали, настоящи и бъдещи събития, но и голяма част от официална реч – разговори и лекции на общи и професионални теми и предавания на медиите. Проследява отчасти основните моменти от дискусия или текст на професионални теми.
3 – професионално	Кандидатът разбира много добре официална и разговорна реч на ежедневни, социални, общи професионални и абстрактни теми. Проследява точно основните моменти на разговори и лекции на общи и професионални теми и предавания на медиите. Прави уместни изводи, заключения и тълкувания от контекста и установява причинно-

	следствени връзки на събития. Сравнително точно проследява аргументация на мнение и хипотеза, разбира представяне и обосноваване на официална политика. Добре разграничава различните стилове на речта. Разбира често срещани идиоми. Разпознава отношението на говорещия към темата на разговора.
ВИДОВЕ ЗАДАЧИ	избор на един от 4 варианта за отговор
БРОЙ ВЪПРОСИ	до 60 въпроса
ВРЕМЕ	45 минути
ВИДОВЕ ТЕКСТОВЕ	Всички текстове са от автентични източници; при необходимост те се редактират и се записват в студио с участието на четци, за които руският език е роден. Текстове могат да бъдат монолози или диалози и включват: (телефонни) разговори, указания и инструкции, съобщения, коментари, интервюта, брифинги, радио и телевизионни новини, лекции, доклади, речи и други.
ИНСТРУКЦИИ	Преди умението „Слушане” на кандидатите се дават подробни устни инструкции на български език. Кандидатът сам чете инструкциите към задачите и сам определя темпото на работата си в рамките на фиксираното време за изпита. Инструкциите към отделните задачи са на руски език. Времето за запознаване с тях и задачата е фиксирано в зависимост от нивото и типа задача. Кандидатите слушат записа само веднъж.
СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	Всеки верен отговор носи една точка. Ниво, изразено в цяло число (1, 2 или 3), се постига, ако кандидатът е отговорил правилно на най-малко 70% от въпросите. Междинно (плюс) ниво се дава при най-малко 50% правилни отговори от следващото ниво. Ниво се постига само ако са потвърдени всички по-ниски нива. Например, ниво 3 се дава, ако кандидатът има минимум 70% правилни отговори за ниво 1, минимум 70% правилни отговори за ниво 2 и минимум 70% правилни отговори за ниво 3.

КОМПОНЕНТ „ПИСАНЕ“

ИЗПИТВАНИ ЕЗИКОВИ ПОДУМЕНИЯ

В този компонент се оценяват комуникативните умения на кандидата да общува пълноценно и свободно в писмена форма по теми от ежедневието и професионалната област. От кандидата се очаква да напише свързани и смислени текстове, като използва съответния формат, език и стил, граматични и лексикални единици.

В компонента се проверяват подумения, като:

- отправяне и отговор на молба;
- изразяване на благодарност и поднасяне на извинения;
- даване и искане на съвет, информация, инструкции;
- описание и сравнение на хора, предмети, места, събития и последици от събития;
- описание на действия и процеси;
- описание на промени, настъпили през даден период от време;
- предаване на поредица от събития;
- обяснение на причинно-следствени връзки между събития;
- излагане на мнение чрез представяне на аргументи и доказателства;
- анализиране и правене на предположения относно дадена ситуация;
- разсъждаване върху абстрактни идеи и понятия.

ОПИСАНИЕ НА НИВАТА НА ВЛАДЕЕНЕ НА УМЕНИЕТО „ПИСАНЕ“

0 – липса на практически умения	Кандидатът няма практически езикови умения за общуване в писмена форма
0+ – наизустени фрази	Кандидатът умее да пише отделни букви, числа, дати, лични имена, адрес, националност и др., които се попълват в регистрационен формуляр/бланка. Може да изписва отделни запаметени думи и фрази, често с грешки, силно интерфериращи от родния език. Не може ясно и разбираемо да се изразява писмено на ниво изречение
1 – елементарно, умения за оцеляване в чуждоезикова среда	Кандидатът умее да общува писмено чрез лични бележки, съобщения, кратки писма, покани, кратки описания и разкази. Предава мислите си по дадена тема чрез кратки прости изречения и фрази. Използва основните граматични и лексикални единици. Допуска доста правописни, лексикални, граматични и пунктуационни грешки, които често водят до промяна в смисъла на написаното.
1+ – елементарно, умения за оцеляване в чуждоезикова среда+	Кандидатът умее да води кратка лична кореспонденция (бележки, писма, съобщения, покани), както и да попълва регистрационни бланки.

	<p>Умее да води рутинна служебна кореспонденция. Не е последователен при излагане на факти, даване на инструкции, описание на хора, места и предмети, разказване за минали, настоящи и бъдещи събития. Изпитва затруднения при свързване на изречения в цялостен текст. Допуска правописни, лексикални, граматични и пунктуационни грешки, които понякога водят до промяна в смисъла на написаното.</p>
2 – функционално	<p>Кандидатът умее да води лична (официална и неофициална) и служебна кореспонденция и да изготвя съответни документи, като паметни записки и кратки доклади/информации/отчети. Умее в писмен вид да излага факти, да дава инструкции, да описва хора, места и предмети, да разказва за минали, настоящи и бъдещи събития чрез завършени смислени параграфи. Може да използва основните средства за свързване на изречения и на параграфи в цялостен текст. Използва правилно основните граматични структури, но допуска грешки при по-сложните или ги избягва. Използва предимно конкретна лексика, подходяща за ежедневни и за ограничени професионални нужди. Понякога правописните, лексикални, граматични и пунктуационни грешки могат да променят смисъла.</p>
2+ – функционално+	<p>Кандидатът умее да води лична и служебна кореспонденция. Може да дава детайли при разказ, описание, излагане на факти, сравнение и даване на инструкции. Умее писмено да изразява мнение по абстрактни теми, както и по теми от професионалната област, но с известно затруднение и непоследователност. Не винаги използва подходяща лексика и правилна пунктуация, рядко употребява правилно сложни граматични структури.</p>
3 – професионално	<p>Кандидатът умее да пише изчерпателни текстове, отнасящи се до обществената и професионалната област. Умее да води официална и неофициална кореспонденция. Умее писмено да изразява мнение по абстрактни теми, както и по теми от професионалната област. Предава основните идеи и фактите към тях чрез разнообразие от средства за организация на текста. Умее да използва съответния стил и език при коментар по дадена тема, аргументиране на мнение или позиция, съгласие/несъгласие с твърдение,</p>

	анализиране, изказване на предположение, подробно обяснение/разказ/описание. Изразява се точно, използвайки подходяща лексика, сложни граматически структури и правилна пунктуация. Рядко допуска грешки в граматиката, лексиката, правописа и пунктуацията, които не пречат на разбирането.
БРОЙ НА ЗАДАЧИТЕ	За постигане на ниво 1 е необходимо кандидатът да пише по две задачи от ниво 1. За постигане на ниво 2 кандидатът трябва да пише по една от задачите за ниво 1 и една от задачите от ниво 2 – с цивилна или военна насоченост. За постигане на ниво 3 кандидатът трябва да пише по една от задачите от ниво 1, една от задачите от ниво 2 и една от задачите от ниво 3 – военна или цивилна.
ВРЕМЕ	120 минути
ВИДОВЕ ЗАДАЧИ	Задачи от ниво 1: кратък текст, например бележка, съобщение, поздравителна картичка, кратък имейл (електронно писмо) или паметна записка в обем 60 – 80 думи. Задачи от ниво 2: свързан текст, например описание или разказ, доклад (рапорт) по дадена тема, писмо или имейл (електронно писмо) в обем 150 – 200 думи. Задачи от ниво 3: коментар по дадена тема, аргументиране на мнение или позиция, анализ, изказване на предположение, съгласие/несъгласие с твърдение, в обем около 300 думи.
ИНСТРУКЦИИ	Условията на задачите са на руски език. Те ориентират кандидатите относно вида на задачата и какво се изисква от тях.
СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	Писмените работи са преглеждат и оценяват от членовете на изпитната комисия по разработена стандартна схема за оценяване в съответствие със STANAG 6001. Вземат се предвид следните критерии: изпълнение на задачата, организация на текста, избор на лексика и граматични структури, език и стил, правопис и пунктуация. При неизпълнена задача или отклонение от инструкциите към нея, на кандидата се присъжда ниво 0 за съответната задача.

КОМПОНЕНТ „ГОВОРЕНЕ“

ИЗПИТВАНИ ЕЗИКОВИ ПОДУМЕНИЯ

В този компонент се оценяват комуникативните умения на кандидата за устно общуване в разнообразни тематични области. От кандидата се очаква да покаже умение да ползва езика за постигане на различни комуникативни цели; да взема активно участие в разговор, използвайки разнообразни речеви конструкции и техники, езикови (граматични и лексикални) единици, съобразени със защитаваното ниво, съответния контекст и стил.

В компонента се проверяват подумения като:

- предоставяне на лична информация;
- предоставяне на фактологична информация;
- описание на хора, предмети, места и събития;
- сравнение на хора, предмети, места и събития;
- даване на указания и инструкции;
- предаване на настоящи, минали и бъдещи събития;
- извличане на информация относно лица, предмети и събития;
- изразяване на предпочитания;
- изразяване на мнение, намерение, отношение, настроение, емоции;
- изказване на предположения;
- даване на съвети относно трудна ситуация или проблем;
- разсъждаване върху предстоящи събития и последствията от тях;
- разсъждаване върху абстрактни понятия и идеи;
- водене на разговор в неофициална и официална обстановка;
- разбиране и ползване на най-разпространените културни препратки.

ОПИСАНИЕ НА НИВАТА НА ВЛАДЕЕНЕ НА УМЕНИЕТО ГОВОРЕНЕ

0 – липса на практически умения	Кандидатът няма практически езикови умения за устно общуване дори и в елементарни битови ситуации, свързани с непосредствените нужди за оцеляване.
0+ – наизустени фрази	Кандидатът има ограничени практически езикови умения за устно общуване единствено в ситуации, свързани с непосредствените нужди за оцеляване. Използва кратки наизустени думи и фрази, като поздравя, кратки лични данни, числа, наречия за време, предмети. Опитите за поддържане на разговор на ниво изречение обикновено са неуспешни. Произношението, ударението и интонацията са често неправилни и затрудняват разбирането.
1 – елементарно, умения за оцеляване в чуждоезикова среда	Кандидатът може да взема участие в разговор на теми от ежедневието. Може да започва, поддържа и приключва кратки разговори, като задава и отговаря

	<p>на елементарни въпроси. Обикновено се справя в битови ситуации, използва основните форми на учтивост, може да се представя, да поздравява и отговаря на поздрави, да задава въпроси за основни биографични данни и да отговаря на такива, да иска съдействие, информация за стоки и услуги, разяснение по даден въпрос, може да изразява съгласие, несъгласие и потвърждение. Може да говори на ниво изречение, като използва най-основните граматични и лексикални единици. Понякога може да свързва две или повече кратки прости изречения с помощта на най-често използваните свързващи думи. Често допуска грешки, свързани с неправилната употреба на лексика, граматика и произношение, които могат да доведат до промяна на смисъла на изказа.</p>
<p>1+ – елементарно, умения за оцеляване в чуждоезикова среда +</p>	<p>Кандидатът може да участва в разговор на теми от ежедневието. Умее да започва, поддържа и приключва кратки разговори, като задава и отговаря на елементарни въпроси. Затруднява се да поддържа по-дълъг разговор на конкретна тематика. Общува с поредица от изречения, но не може да ги свързва добре в параграфи. Може свободно да дава детайлна автобиографична информация, да иска съдействие, информация, разяснение по даден въпрос, да изразява съгласие, несъгласие и потвърждение. Не е последователен и изпитва затруднение при описание на хора, места и предмети, разказ за настоящи, минали и бъдещи събития, даването на фактологична информация, правенето на сравнения, даването на инструкции и упътвания. Често допуска грешки, свързани с неправилната употреба на лексика, граматика и произношение, които понякога водят до промяна на смисъла на изказа.</p>
<p>2 – функционално</p>	<p>Кандидатът притежава умения за водене на разговор по конкретна тематика в битови и служебни ситуации. Може да прави подробно описание на хора, места и предмети; да разказва за настоящи, минали и бъдещи събития, като свързва изреченията в параграфи с помощта на свързващи думи; да дава фактологична информация; да прави сравнения; да инструктира и упътва. С лекота задава разнообразни въпроси на битова и професионална тематика.</p>

	Използва правилно най-често употребяваната лексика, подходяща за ежедневни и рутинни професионални теми, но има случаи, когато изборът на лексика е неуместен.
2+ – функционално+	Кандидатът притежава комуникативни умения за неофициални и официални разговори в битови, социални и професионални ситуации. Изказва се по обществени и професионални теми, но с известно затруднение и непоследователност. Използва езика ефективно да прави описание на хора, места и предмети, да разказва, да дава фактологична информация, да прави подробни сравнения; да инструктира и упътва в детайли. Изпитва затруднения при разясняване, мотивиране на взето решение, словесно реагиране при неочакван развой на разговора, аргументиране на мнение или твърдение. Би се затруднил при участие в заседания, съвещания, работни срещи, семинари на непознати теми. Може да обяснява абстрактни понятия и да обсъжда сложни въпроси от общ и професионален характер, но рядко използва абстрактната лексика по подходящ начин и обикновено допуска грешки при използването на сложни и редки граматични структури.
3 - професионално	Кандидатът притежава добри комуникативни умения за неофициални и официални разговори в битови, социални и професионални ситуации. Със значителна лекота се изказва по обществени и професионални теми. Ефективно се включва в разнообразни комуникативни ситуации като разясняване, мотивиране на взето решение, словесно реагиране при неочакван развой на разговора, аргументиране на мнение или твърдение, представяне и защитаване на официална позиция. Показва съответните езикови умения за водене на заседания/съвещания/работни срещи/семинари, изнасяне на брифинги, речи и аргументиране на хипотези. Може да обяснява добре абстрактни понятия и идеи при обсъждане на сложни въпроси от общ и професионален характер. Гъвкаво използва средствата за организация на речта. Говори с лекота, като демонстрира богат речник, включително и употреба на често срещани идиоматични

	<p>словосъчетания. Показва умения за използване на подходящ стил. Понякога допуска грешки при по рядко използвани или по-сложни граматични структури, без това да нарушава смисъла на казаното. Успява да направи задълбочени и аргументирани изказвания в разнообразни тематични области.</p>
<p>ВИДОВЕ ЗАДАЧИ</p>	<p>Устният изпит се състои от три етапа.</p> <p>1. Представяне На кандидата се задават кратки директни въпроси за най-общо представяне с цел адаптирането му към гласа и акцента на говорене на водещия устния изпит.</p> <p>2. Същинска част на устния изпит: В зависимост от работното ниво на кандидата могат да се включат следните подетапи:</p> <p>2.1. Общ разговор - Водещият разговора избира теми от: общи области (родно място, образование, семейство, пътуване, свободно време и развлечения, спорт, околна среда); военната област (военно образование и кариера, работно място и служебни задължения, участия в операции, мисии и учения); глобални проблеми и др.</p> <p>2.2. Описание - От кандидата се изисква да опише личност, предмет, населено място, местност, и т.н.</p> <p>2.3. Разказ - Кандидатът представя събитие или лично преживяване от минало, настояще или предстоящ момент.</p> <p>2.4. Даване на насоки и указания - Кандидатът дава насоки как да се отиде на определено място или инструкции как да се направи нещо.</p> <p>2.5. Сравнение и съпоставяне - Очаква се кандидатът да направи сравнение между личности, места, събития, факти и да аргументира мнението си при изразено предпочитание (за по-високите нива).</p> <p>2.6. Изказване на хипотези - Кандидатът се поставя във въображаема ситуация, като се изисква да разкаже как би постъпил.</p> <p>2.7. Изказване на мнения и коментари - На кандидата се дава възможност да демонстрира умение да коментира, да подкрепи и обоснове с подходящи факти и примери лично мнение или официална позиция.</p>

	<p>2.8. Интерпретиране на абстрактни понятия или тълкуване на цитат – Кандидатът представя схващането си за прости абстрактни понятия (успех, амбиция, щастие, вяра, и т.н.) или интерпретира цитат или мисъл от известна личност</p> <p>3. Приключване на устния изпит Няколко реплики, с които се цели плавно завършване на устния изпит.</p>
ВРЕМЕ	до 30 минути
СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	Кандидатът се оценява от членовете на изпитната комисия по разработена стандартна схема за оценяване в съответствие със STANAG 6001. Вземат се предвид следните критерии: комуникативни умения, избор на лексика и граматични структури, език и стил, произношение, плавноост на изказа. Не подлежат на оценка политическите, етнически, религиозни и др. възгледи на кандидата по разискваните теми.